

Zaaknummer 2013-W1108 (1)

31 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de congregatie Fraters Maristen Nederland,
juridisch adviseur: mevrouw mr. A.M.W. Verdegaal.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 juni 2014.

Op 1 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. A.M.W. Verdegaal.

Op 24 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers.
Voorts was aanwezig de echtgenote van klager.

Aangeklaagde is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door mr. A.M.W. Verdegaal.

Op verzoek van klager heeft de voorzitter bepaald dat de klager en de aangeklaagde buiten elkaars tegenwoordigheid worden gehoord. De juridisch adviseur van klager en de juridisch adviseur van aangeklaagde zijn tijdens de gehele zitting aanwezig geweest.

2. De klacht

- 2.1. De klacht betreft seksueel misbruik, gepleegd door aangeklaagde en nog twee fraters in de periode 1971-1974. De fraters waren destijds werkzaam op internaat [naam]. Dit internaat stond onder leiding van de Fraters Maristen Nederland. Het seksueel misbruik betreft bekluren en het betasten van klager. Eén of twee keer per week ging klager douchen. De groepsleiders stonden dan te wachten tot hij naakt langs hen zou lopen. Hij werd dan langdurig beklurd, ook tijdens het douchen terwijl hij zich waste. Ook werd hij zowel door aangeklaagde als door de andere fraters regelmatig in zijn achterwerk geknepen. Klager vond het vreselijk en het had voor hem onmiskenbaar een seksuele lading. Hij werd aangerand. De toenaderingen werden ook gezocht in de nachtelijke uren. Als je niet sliep was je bang dat je opgemerkt werd, want als je opgemerkt werd, werd toenadering gezocht. Dan kwamen ze op de kamer en zochten lichamelijk contact terwijl je in bed lag. Voor klager was dit heel vreemd en bedreigend.

Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager aangegeven dat het niet juist is dat hij op weg naar de douches naakt langs de groepsleiders moest lopen. Klager ging met een handdoek om naar de douches.

Voorts heeft klager aangegeven dat hij ook onder de douches werd geknepen. Voornamelijk door aangeklaagde. Dat ging op een manier dat het niet met knijpen te maken had. Men kwam heel dicht bij de anus.

- 2.2. Klager heeft door de opeenstapeling van extreme mishandelingen en seksuele handelingen een enorme onzekerheid opgebouwd. Niet alleen de fysieke mishandelingen, maar ook het bekluren en betasten zijn hem steeds bijgebleven. Hij voelde voornamelijk onzekerheid naar vrouwen toe en een zekere preutsheid. Klager is van mening, dat hij een slechte start van zijn schoolcarrière heeft gemaakt en dat de gebeurtenissen op [Internaat] een rem zijn geweest op zijn carrière. Er is niet uitgekomen wat er in zat. Door de extreme mishandelingen, ook door de groepsleiders, heeft hij altijd heel veel moeite gehad met gezag. Verder hebben de ernstige mishandelingen een PTTS veroorzaakt, welke diagnose gesteld is door het bureau [naam] in [plaats] en door Dr. [naam] van het GAK. Sinds 1986 is hij afgekeurd voor zijn werk.
- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure is erkenning dat klager seksueel misbruikt is door aangeklaagde op de wijze zoals omschreven.

3. Het verweer

Mr. A.M.W. Verdegaal heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Het seksueel misbruik zou zijn gepleegd door drie fraters in de periode dat klager op het [internaat] te [plaats] verbleef, in 1972-1975.

De klaagschriften tegen de drie fraters zijn gelijkluidend en in algemene termen gesteld. De klacht moet dus ook andere pupillen van [internaat] zijn overkomen. Het is immers niet goed denkbaar dat de drie aangeklaagde fraters drie jaar lang uitsluitend klager zouden hebben mishandeld, dat zij bij het gezamenlijk douchen uitsluitend naar klager zouden hebben gegluurd en niet naar de andere jongens, dat zij alleen klager in zijn achterwerk knepen, of dat zij alleen hem bezochten op zijn kamer. Geconcludeerd moet dus wel worden dat klager beoogt te klagen over de algemene cultuur in het internaat in [plaats].

a) Het gluren bij het douchen.

Het douchen in het internaat verliep als volgt. De jongens werden per groep van zestien tegelijk opgeroepen om te komen douchen. Dan liepen zij naar keuze in hun onderbroek, pyjamabroek of sportbroek of met een handdoek om hun middel, door de gang naar de doucheruimte. Het was niet toegestaan om deze "overtocht" naakt te maken. Deze, alsmede een andere aangeklaagde bevestigden dat dit ook nooit heeft plaatsgevonden. De zestien douchehokjes waren afsluitbaar met een gordijn en de douches zelf bevonden zich ook nog achter een stenen muurtje. Een jongen die stond te douchen was daardoor voor niemand zichtbaar, dus ook niet voor de twee surveillerende groepsleiders. Dit houdt in dat gluren zoals in de klacht staat beschreven praktisch gezien onmogelijk was. Deze gang van zaken wordt bevestigd in de door de heren [naam], [naam] en [naam] afgelegde getuigenverklaringen.

b) Het knippen in het achterwerk.

Ook deze klacht is tegen drie fraters gericht zodat de conclusie moet zijn dat ook hier van een cultuur in het internaat sprake moet zijn geweest. De drie voornoemde getuigen verklaren echter alle drie helemaal geen weet te hebben van het feit dat billenknippen voorkwam op het internaat.

Aangeklaagde geeft aan dat de mogelijkheid inderdaad aanwezig is dat hij klager ooit in zijn achterwerk heeft geknepen. Hij weet dat hij dat middel vroeger wel eens inzette om jongens tot spoed te manen, bijvoorbeeld als zij niet opschoten bij het in groepsverband ergens naar toe lopen. Of hij dit ook wel eens heeft gedaan bij klager herinnert hij zich absoluut niet, maar hij sluit het niet uit.

c) Het 's avonds binnenkomen op de slaapkamer van de jongens.

Dit is geen klacht over seksueel misbruik.

Door zowel deze als een andere aangeklaagde wordt erkend dat de groepsleiders, als zij 's avonds bij de surveillance in de gangen merkten (door via het deurraam in de kamer te kijken) dat een jongen nog niet sliep, soms even binnen kwamen om een praatje met de betreffende jongen te maken. Op deze manier gaven ze persoonlijk aandacht, waar het overdag vaak niet van kwam. Dit zal ongetwijfeld ook bij klager af en toe zijn gebeurd. Deze aangeklaagde evenals een andere aangeklaagde herinneren zich dit absoluut niet. Kennelijk heeft klager deze goedbedoelde aandacht niet op prijs gesteld.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Allereerst dient beoordeeld te worden of hetgeen klager aangeklaagde verwijt is te kwalificeren als seksueel misbruik. Het criterium in deze is voor de Klachtencommissie of het gaat om gedragingen die door een buitenstaander objectief gezien en redelijkerwijs kunnen worden geduid als ongewenste, seksueel getinte gedragingen. Of sprake is van seksuele handelingen of toenaderingen, dient te worden gezien aan de hand van de sociaal-ethische norm en aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander (destijds) tegen dergelijke handelingen aankeek/aankijkt. De Klachtencommissie overweegt daarbij in het bijzonder dat bepaalde handelingen mogelijk als onbetamelijk, althans ongewoon kunnen worden aangemerkt, maar dat deze handelingen daarmee nog niet als seksueel misbruik dienen te worden beschouwd. Of een handeling kan worden gekwalificeerd als seksueel en daarmee strijdig met de sociaal-ethische norm hangt onder meer af van de omstandigheden van het geval, zoals de context en de verhoudingen tussen betrokkenen. Ook de wijze waarop het lichaamsdeel door iemand wordt aanraakt, is daarin relevant. Het enkele feit dat degene die de handeling heeft ondergaan dat als ongewenst of als seksueel (misbruik) heeft ervaren, is onvoldoende.

De klacht van klager bevat drie onderdelen, te weten a) het gluren bij het douchen, b) het knijpen in de billen en c) de toenadering tijdens de nachtelijke uren.

Hoewel de Klachtencommissie zich realiseert dat klager dit anders kan hebben ervaren, is zij van oordeel dat onderdeel a) het gluren bij het douchen, gezien vanuit een objectieve buitenstaander, geen seksueel misbruik oplevert. Daarbij dient opgemerkt te worden dat voldoende is komen vast te staan dat de douches zo waren geconstrueerd dat degene die aan te douchen was niet noodzakelijkerwijs gezien hoefde te worden.

Hetzelfde geldt voor onderdeel c) de toenadering tijdens de nachtelijke uren. Het enkel "zoeken van lichamelijk contact terwijl je in bed lag", kan op zich niet gekwalificeerd worden als een seksueel getinte toenadering als bedoeld in artikel 1.3 van de Procedure.

De Klachtencommissie zal zich wat betreft de onderdelen a) en c) niet bevoegd verklaren.

De Klachtencommissie is van oordeel dat wat betreft onderdeel b) het knijpen in de billen voor zover dit gebeurde tijdens het douchen niet ter discussie staat dat dit gekwalificeerd moet worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Het knijpen in de billen op andere momenten als middel om de jongens tot spoed te manen, levert echter, gezien vanuit een objectieve buitenstaander, geen seksueel misbruik op. Ook voor dit deel van onderdeel b) zal de Klachtencommissie zich niet bevoegd verklaren.

4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens wat betreft onderdeel b) het knijpen in de billen tijdens het douchen, te beoordelen of zij tot een gegrond verklaring kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

4.4. In het dossier bevinden zich de volgende stukken:

- Het formulier "Toestemming gebruik melding / klacht als steunbewijs" in de zaak met zaaknummer 2012-T917 ([naam]).
- Het formulier "Toestemming gebruik melding / klacht als steunbewijs" in de zaak met zaaknummer 2014-W1337 ([naam]).

4.5. De Klachtencommissie stelt vast dat het gestelde seksuele misbruik in de zaken met zaaknummers 2012-T917 en 2014-W1337 van een heel andere aard is dan het seksuele misbruik zoals door klager beschreven in zijn klaagschrift. Voornoemde steunverklaringen kunnen derhalve niet dienen als steunbewijs voor de onderhavige klacht.

Gelet op het vorenstaande heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld zich geen andere stukken in het dossier bevinden die de aannemelijkheid van de klacht van klager ondersteunen.

De Klachtencommissie zal dan ook de kerkelijk gezagsdrager adviseren die klacht wat betreft onder b) voor zover het knijpen in de billen tijdens het douchen betreft niet gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie verklaart zich niet bevoegd ten aanzien van:

- Onderdeel a),
- Onderdeel b) voor zover het knijpen in de billen betreft als middel om de jongens tot spoed te manen.
- Onderdeel c).

De Klachtencommissie adviseert de congregatie van de Fraters Maristen Nederland de klacht tegen aangeklaagde niet gegrond te verklaren ten aanzien van:

- Onderdeel b) voor zover het knijpen in de billen tijdens het douchen betreft.

Dit advies is vastgesteld op 31 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mevrouw drs. N.A.M. van Beelen en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.